

■ Σημαντικά γεγονότα της Ελληνικής Επανάστασης

Εθνική Χρηματιστική Τράπεζα*

† 2α Φεβρουαρίου 1828

«*Η πρώτη τράπεζα του νεοελληνικού Κράτους, πρόδρομος της Εθνικής Τράπεζας*»

Η πρώτη τράπεζα του νεοελληνικού κράτους, πρόδρομος της Εθνικής Τράπεζας, ιδρύθηκε στην Αίγινα στις 2 Φεβρουαρίου 1828, με ψήφισμα του Κυβερνήτου Ιωάννου Καποδίστρια.

Στά πρώτα του βήματα, τὸ νέο Κράτος εἶχε νὰ ἀντιμετωπίσει μιὰ χαοτικὴ κατάστασι στὸν οικονομικὸ τομέα. **Η** χώρα ἦταν ἕνας σωρὸς ἐρειπίων, τὰ ταμεῖα ἄδεια, οἱ δανειακὲς ὑποχρεώσεις ἔτρεχαν καὶ ἡ τραπεζικὴ πίστι ἦταν στὰ χέρια τῶν σαράφηδων καὶ τῶν τοκογλύφων, οἱ ὅποιοι δάνειζαν μὲ τόκο ἕως καὶ 50%. **Ν**όμισμα δὲν ὑπῆρχε καὶ οἱ συναλλαγὲς γίνονταν μὲ τὰ ὀθωμανικὰ γρόσια καὶ τοὺς παρᾶδες.

Ἐνα μῆνα κιόλας μετὰ τὴν ἀφιξί του στὴν Ἑλλάδα, ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας εἶχε ἔτοιμο τὸ σχέδιο του γιὰ τὴν ἰδρυσι τραπεζῆς, πὺ θὰ ἀναλάμβανε τὴν ἀνασυγκρότησι τῆς χώρας. **Μ**ὲ τὴ βοήθεια τοῦ ἔλβετου φιλέλληνο^ς Ἰωάννη Ἐϋνάργου (βλ. [ἐδῶ](#)), προχώρησε στὴν σύστασι τῆς Εθνικῆς Χρηματιστικῆς Τράπεζας, σὲ μιὰ προσπάθειά του νὰ ἐκλογικεύσῃ τὴν τραπεζικὴ πίστι.

Τὸ πρῶτο πιστωτικὸ ἴδρυμα τοῦ νεοελληνικοῦ Κράτους εἶχε τὴν ἕδρα του στὴν Αἴγινα καὶ παράλληλα μὲ τὶς τραπεζικὲς ἐργασίες ἀσκοῦσε καὶ ἀρμοδιότητες τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν. **Ἐ**πὶ κεφαλῆς τῆς τράπεζας τέθηκε ὁ ἠπειρώ-

της ἔμπορος Γεώργιος Σταύρου, μετέπειτα πρῶτος Διοικητῆς τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζας.

Ο Καποδίστριας ἐπιδίωξε τὴν ἄμεση κινητοποίηση τῶν λίγων κεφαλαίων τοῦ ἐσωτερικοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν προσέλευσι κεφαλαίων τοῦ ἐξωτερικοῦ, μὲ τὸ δέλεαρ τῆς ἐπικερδοῦς τοποθετήσεώς τους, τὸ ὁποῖο προσέφερε ὁ ἐτήσιος τόκος τοῦ 8%.

Η νέα τράπεζα ἄρχισε τὶς ἐργασίες τῆς μὲ καλοὺς οἰωνούς, παρὰ τὴν ἀντίδρασι σημαντικῶν ντόπιων κεφαλαιούχων, οἱ ὁποῖοι ἀντιπολιτεύονταν τὸν Κυβερνήτη. **Μέτοχοί** τῆς ἔγιναν ἐπιφανεῖς Ἕλληνες καὶ φιλέλληνες (Εὐνάρδος, Λουδοβίκος τῆς Βαυαρίας κ.ἄ.), ἐνῶ ἓνα ποσὸ ἀπὸ τὴν περιουσία του συνεισέφερε καὶ ὁ Καποδίστριας.

Στὶς 28 Ἰουλίου 1828 ὁ Καποδίστριας προχώρησε ἐμπρὸς ἓνα ἀκόμη βῆμα, μὲ τὴν υἰοθέτησι τοῦ Φοίνικος, ὡς τοῦ πρώτου νομίσματος τοῦ Κράτους.

Ο Φοίνιξ ὑποδιαίρειτο σὲ 100 λεπτά, καὶ ἀπετέλεσε τὴν βασικὴ νομισματικὴ μονάδα. **Καθωρίσθηκε** ἀπὸ τὴν Δ' Ἐθνοσυνέλευσι (στὸ Ἄργος). **Τὸ** ὄνομά του προέρχεται ἀπὸ τὸ μυθικὸ πουλὶ Φοίνικα καὶ συμβολίζει τὴν ἀναγέννησι τῆς Ἑλλάδος, τὸ σύμβολο τὸ ὁποῖο ἀποτελοῦσε καὶ τὸν θυρεὸ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας.

Μόνον ἓνας μικρὸς ἀριθμὸς νομισμάτων κατασκευάσθηκε, ἐνῶ οἱ περισσότερες συναλλαγές στὴν Ἑλλάδα ἐξακολουθοῦσαν νὰ πραγματοποιοῦνται μὲ ξένα νομίσματα, κυρίως τουρκικοὺς παραδες καὶ ἰσπανικὰ δίστηλα.

Λόγω τῆς ἔλλειψεως πολύτιμων μετάλλων γιὰ τὴν κοπὴ νομισμάτων, ἡ κυβέρνησις δημιούργησε τὸ 1831 τραπεζογραμμάτια ἀξίας 5, 10, 50 φοινίκων, χωρὶς νὰ ἔχει τὰ ἀντίστοιχα κεφάλαια. **Τὸ** ἀποτέλεσμα ἦταν νὰ απορριφθῆ καθολικὰ ἀπὸ τὸ κοινό.

Τὸ 1832, μὲ τὴν ἔλευσι τοῦ Ὁθωνος τὸ νομισματικὸ σύστημα ἀναμορφώθηκε καὶ δημιουργήθηκε ἡ δραχμὴ, ἡ ὁποία καὶ ἀντικατέστησε τὸν φοίνικα.

Η Ἐθνικὴ Χρηματιστικὴ Τράπεζα δὲν κατώρθωσε νὰ εὐδοκιμήσῃ ἐπὶ μακρόν, ἐπειδὴ τὸ Κράτος ἀπορροφοῦσε ὅλα τὰ διαθέσιμά της, λόγω τῶν ἀνυπερέβλητων ταμειακῶν του ἀναγκῶν ἢ –ὅπως θὰ λέγαμε σήμερα– γιὰ νὰ καλύψῃ τὰ ἀπύθμενα ἐλλείμματα τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Ἐτσι, ἀναγκάσθηκε νὰ βάλῃ λουκέτο τὸ 1834, χωρὶς νὰ ἔχη

κατορθώσει σὲ ὅλη τὴν ἔξαετῆ τῆς ζωῆ νὰ προβῆ σὲ ὅποια-δήποτε τραπεζιτικὴ πρᾶξι, ἀπὸ ἐκείνες τὶς ὁποῖες προέβλεπε τὸ καταστατικὸ τῆς. Περὶττὸ νὰ τονισθῆ ὅτι οἱ μέτοχοι τῆς τράπεζας ὑπέστησαν σημαντικὰς ζημιὰς.

Πάντως, ἡ Ἐθνικὴ Χρηματιστικὴ Τράπεζα συνεισέφερε σημαντικὰ στὴν ἀνασυγκρότησι τοῦ στρατοῦ, στὴν κίνησι τοῦ στόλου καὶ τὴν καταστολὴ τῆς πειρατείας, στὴν πρώτη ὀργάνωσι τῆς διοικήσεως, στὴν συντήρησι πλήθους φτωχῶν οἰκογενειῶν, καθὼς καὶ σὲ ἔργα γεωπονικὰ καὶ ἀνοικοδομήσεως.

Ἐπόμενοιο τραπεζικὸ ἐγχείρημα ἀπὸ τοὺς Ἐυνάρδο καὶ Σταύρου, ἡ ἴδρυσις τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζας τὸ 1841.

* * *

Τὸ Ψήφισμα τῆς 2.2.1828 περὶ

«Συστάσεως τῆς Ἐθνικῆς Χρηματιστικῆς Τραπεζῆς»

Ἡ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος

Ἀκούσας καὶ τὴν γνώμην τοῦ Πανελληνίου

Ψηφίζει

Ἄρθρον 1. Συσταίνεται Ἐθνικὴ Χρηματιστικὴ Τράπεζα (Banque).

Ἄρθρον 2. Τὰ κεφάλαια τῆς Ἐθνικῆς Χρηματιστικῆς ταύτης Τραπεζῆς σύγκεινται ἀπὸ τὰς διαφόρους ποσότητας, τὰς ὁποίας οἱ μέτοχοι τῆς (actionnaires) θέλουν καταθέσει εἰς αὐτήν, διὰ νὰ λαμβάνουν τοὺς τόκους ἀνὰ ὀκτῶ τὰ ἑκατὸν κατ' ἔτος.

Ἄρθρον 3. Ὅσοι ἐκ τῶν πολιτῶν μέτοχοι δὲν δύνανται ἄλλως νὰ συμμεθέξουν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Χρηματιστικὴν Τράπεζαν, εἰμὴ προσφέροντες εἰς αὐτήν προϊόντα, τὰ ὁποῖα ἠμποροῦν νὰ πωληθοῦν εἰς ξένους τόπους, θέλουν τὰ παραδίδει εἰς τοὺς διευθυντὰς τῆς Τραπεζῆς καὶ οὗτοι θέλουν δίδει τὰ πιστὰ εἰς τοὺς μετόχους δι' ἀποδεικτικῶν ποσότητος ἀναλογούσης μὲ τὴν τιμὴν τῶν προϊόντων.

Ἄρθρον 4. Αἱ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Χρηματιστικὴν Τράπεζαν ἐμπιστευόμεναι ποσότητες δίδονται δι' ἓν ὀλόκληρον ἔτος.

Ἄρθρον 5. Μετὰ τὴν προθεσίαν ταύτην οἱ θέλοντες ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ λάβουν ὀπίσω τὰ κεφάλαιά των ἢ ὀλικῶς ἢ ἐν μέρει. Ἄλλ' ὀφείλουν νὰ διευθύνουν τὴν περὶ τούτου αἴτησιν των εἰς τοὺς διευθυντὰς ἓνα μῆνα πρότερον.

Ἄρθρον 6. Μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς αὐτῆς προθεσμίας

τὰ ἀποδεικτικά, τὰ ὁποῖα οἱ διευθνται αὐτῆς ἤθελαν δώσει εἰς τοὺς μετόχους, θέλουν εἶσθαι δεκτὰ χωρὶς ξεπεσμόν εἰς ἀγορὰν προσόδων τῆς Ἐπικρατείας, εἰς λῆψιν ἔθνικῶν κτημάτων εἰς ὑποθήκην, κατὰ τὸ περὶ ὑποθήκης ἐκδοθησόμενον ψήφισμα, βάσιν ἔχον τὸν ὑπ' ἀριθμ. ΝΑ νόμον, καὶ προσέτι εἰς ἀγορὰν ἔθνικῶν γαιῶν, ἐὰν ἡ προσεχῶς συγκαλεσθησομένη Συνέλευσις ἀποφασίσῃ τὴν ἐκποίησην μέρους αὐτῶν.

Ἄρθρον 7. Ο Πρόβουλος τοῦ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας τμήματος τοῦ Πανελληνίου μὲ δύο συνεργάτας διωρισμένους ἀπὸ τὸν Κυβερνήτην, εἶναι οἱ διευθνται τῆς Ἐθνικῆς Χρηματιστικῆς Τραπέζης.

Ἄρθρον 8. Χωριστὸν διάταγμα διορίζει τὸν ὄργανισμὸν τῆς Ἐθνικῆς Χρηματιστικῆς Τραπέζης καὶ ὅλων τῶν κλάδων τῆς διευθύνσεως αὐτῆς.

Ὁ Κυβερνήτης
Ι. Α. Καποδίτριας

(*) Πηγή: <https://www.sansimera.gr> καὶ <https://el.wikipedia.org> • Ἐπιμέλ. ἡμετ.

